

nereale. De aceea, așa cum consideră autorul, este inadecvat să evaluezi firul epic al Evangheliilor și să întrebi ce s-a petrecut de fapt, întrucât ele nu sunt altceva decât creații imaginare, deși pretind că relatează adevărul. Conținutul Evangheliilor nu este reprezentat, deci, atât de persoana lui Isus, cât de „ceea ce anumite persoane, care au trăit în secolul întâi, au dorit să credem despre Isus“ (p. 16), ca „uns“ (în limba greacă *christos*) și „fiu al Domnului“, ca Mesia a cărei apariție a fost profetizată în *Vechiul Testament*. „În limbajul criticii literare, notează R. Helms, Evangheliile sunt *autoreflexive* (subl.ns.); ele nu sunt atât despre Isus, cât despre propriile lor atitudini în legătură cu Isus“ (p. 16). În acest sens, întreaga lucrare semnă de către profesorul american are ca temă principală analiza aspectului (auto)reflexiv al Evangheliilor, ocupându-se de conținutul și stilul lor literar, de metodele de redactare folosite, de multiplele elemente analitice care demonstrează esența lor narativă și caracterul lor creativ imaginar. Asemenea creații imaginare erau, de altfel, în concordanță cu contextul intelectual al secolului primilor creștini, care credeau în profeția mesianică existentă în scrierile sacre. În mod paradoxal, printr-un pronunțat proces creativ, scripturile ebraice au devenit o nouă lucrare având un conținut deosebit de cel inițial, iar *Vechiul Testament* o carte, nu despre poporul Israel, ci despre credința acestuia în Mesia, identificat cu Isus Christos. Așa cum nota Pavel în *Epistola către Romani*, „Și tot ce a fost scris înainte, a fost scris pentru învățătura noastră“ (15: 4), sau „Adam... este o icoană preînchipuitoare a Celui ce avea să vină“ (5:14). În acest mod, conținutul Evangheliilor confirmă profețiile *Vechiului Testament*, iar graiul psalmistului din această lucrare nu este altceva decât vocea lui Isus cu o mie de ani înainte de nașterea sa. Prin interpretare creativă, psalmul devine profeție, iar David devine Isus (p. 20). Majoritatea scenelor dramatice existente în *Evangheliile* sunt produse de imaginația și interpretarea creatoare a *Vechiului Testament* de către primii creștini.

Din perspectiva criticii literare, scopul principal al lucrării lui Randel Helms îl reprezintă analiza invențiilor narative existente în *Evangheliile*. Cartea sa, excelentă ca documentare, stil și formă de redactare, evită polemicele religioase, pentru a se concentra, cu precădere, asupra problemelor mai puțin cunoscute sau controversate în legătură cu originile creștinismului. Lucrarea este deosebit de convingătoare prin argumentele ei și se poate citi cu un deosebit interes de către toți aceia, care, evitând optica ateistă, se concentrează, cu prioritate, asupra mijloacelor literare și creative utilizate de către autorii *Evangheliilor* canonice.

Dr. Sorin M. Rădulescu

FRANÇOIS DUBET, *La galère: jeunes en survie*, Paris, Ed. Fayard, 1987

Cărțile consacrate marginalizării tinerilor, din anii '50-'60 vorbeau de „bande“; mai târziu – în anii '70 noile apariții au descris critica politică și culturală. Astăzi, aceste forme cristalizate de conduită aproape au dispărut și tinerii din periferiile marilor orașe trăiesc o experiență de viață câtuși de puțin preferabilă: închisoarea.

În anul 1987 editura Fayard (Franța) publică lucrarea *La galère: jeune en survie* (Închisoarea, tineri supraviețuind) sub semnătura lui François Dubet, având ca temă etiologia comportamentului delinquent în special al tinerilor, categorie de vârstă care astăzi își mărește tot mai mult proporția în cadrul populațiilor închisorilor.

Lucrarea este amplă, atingând tematici ca: alienarea, violența, subcultura, anomia, clasele periculoase, societatea postindustrială, șomajul, conflictul dintre generații, delincvența, dezorganizarea socială, devianța, frustrarea, tineretul, etichetarea, familia, rasismul; toate analizele pornesc de la observațiile empirice și datele statistice și ajung la teoretizări ale acestor idei generale rezultate în urma cercetărilor.

Un capitol special este *classe dangereuse* în care sunt abordate conceptele de criză, frustrare, control pentru a descrie modul în care se delimitează această clasă. Autorul insistă mai ales pe explicarea noțiunii

de delincvență de clasă (subcapitolul: *Un delinquance de classe?*) în corelație cu cea de clasă periculoasă („classe dangereuse”). Semnificația centrală a noțiunii de clasă este relativă la natura acțiunii acestui grup care va comporta o dimensiune de clasă și una de revoltat, necristalizându-se în conștiința sa de clasă. Însă, ideea potrivit căreia „crima” posedă o dimensiune de clasă poate genera mari confuzii pentru că ea cuprinde definiții diferențiate și în domenii distincte. Autorul distinge aici trei posibile definiții.

Prima definiție este cea mai curentă. Pentru motive ca: existența unei subculturi de clasă, a unor frustrări intense, a oportunităților, categoriile sociale cele mai sărace sunt mai delincvente și mai criminale decât altele. Repartiția inegală a delincvenței rezidă pe o autodreptate socială în distribuirea resurselor economice și culturale. Categoriile cele mai sărace sunt suprareprezentate în delincvența împotriva bunurilor și persoanelor în timp ce categoriile sociale privilegiate sunt subreprezentate. De aici la a vorbi despre delincvență ca conduită de clasă este foarte ușor de trecut, însă această suprareprezentare a claselor defavorizate poate ține de alți factori decât stricta clasă socială. Autorul face trimitere la lucrările lui Bordus și Chevalier care susțin teza că straturile inferioare sunt delincvente mai mult pentru că sunt dezorganizate decât pentru că sunt dominate sau frustrate.

Interpretarea delincvenței în termeni de clasă poate fi înfățișată sub un alt unghi: nu este atât crima cât controlul și represiunea care posedă o dimensiune de clasă. Chiar dacă raportul delincvenței cunoscute rămâne obscur este evident că anumite populații sunt protejate pentru că delictelor lor sunt puțin urmărite: cazul foarte cunoscut al criminalității gulcerelor albe (E.H.Lutherland = White collar criminality) alte grupe sunt supraexpușe delincvenței și controlului polițienesc. Totul se petrece ca și când politica și justiția lovesc cu prioritate actorii ieșiți din categoriile sociale cele mai defavorabile. Aici, natura de clasă a delincvenței este un efect al naturii de clasă a controlului social. Această logică de clasă, a claselor care domină aparatele represive și juridice, poate fi interpretată în diverse moduri. Unul din ele este prezent în lucrările de inspirație interacțională care insistă pe rolul autorilor morali (entrepreneurs moraux). Anumite grupuri de presiune, nu în mod obligatoriu grupurile dominante, au capacitatea de a impune criticile lor morale agenților de control și definesc astfel normele marginalității. Grupările dominante sunt cel mai adesea lipsite de această capacitate de a se constitui în autori morali.

Ultima semnificație a analizei delincvenței, în termeni de clasă pentru care optează François Dubet, afirmă că crima, ea însăși, poartă o revoltă de clasă, periculoasă. Crima este unul din modurile de acțiune ale claselor periculoase, ale plebei. Măreția acțiunii claselor periculoase este aceea de a fi turbată, plină de ură. Autorul invocă literatura care oferă mai multe exemple ale acestei revolte și uri împotriva eului propriu și împotriva unei situații de supunere, de chemare la forță și nihilism, exemple pe care literatura sociologică de specialitate preferă să le definească „frustrații relative” decât manifestări ale „turbării”. Logica claselor periculoase constă în a refuza rolul de victimă și de a se afirma ca subiect al revoltei sale. Eroarea va consta în a percepe această revoltă ca embrionul unei conștiințe de clasă „pozitive”; ea este, din contră, punctul 0 al existenței „subiectului istoric” care protestează împotriva situației sale fără ca această protestare să aibă vreun sens. Sindicaliștii vedeau în această revoltă o formă de „fascism” pentru că ea poate distruge solidaritatea grupului prin ura de tine însăși și prin fascinația forței. De aceea tinerii grupurilor sunt fascinați de tot ceea ce reprezintă această violență activă, terorismul grupurile de hard-rock etc.

Foarte rar se manifestă revolta, ca acțiune a clasei periculoase în stare pură. Ea nu apare sub această formă decât în expresia artistică a anumitor mișcări de rock sau în câteva episoade de violență fără obiect. Cel mai adesea revolta se amestecă cu alte dimensiuni ale acțiunii pe care o transformă și mai ales îi interzice cristalizarea.

Revolta e legată de conștiința unei dominări care nu ia forma nici unui raport social și care devine flotantă, se comportă contra a tot ceea ce simbolizează ordinea sau devine pur și simplu un obstacol. Tinerii din închisori nu suferă lipsa integrării sociale și nici dorința de participare și mobilitatea frustrată. Uneori

ei se întorc împotriva lor înșile, împotriva dorințelor conformiste și devin „turbați” refuzând consolarea și asistența.

Tinerii cei mai revoltați sunt și cei mai capabili de a reveni la formele de acțiune pozitive, ei sunt aceia care au energia și autonomia suficiente și vor vedea că cele mai periculoase clase sunt cele mai apropiate de clasele muncitoare („classes laborieuses”) decât lumea dezorganizată și frustrată. Cei mai revoltați se impun ca personalitățile cele mai puternice, cele mai capabile de a critica politica și de a ține piept interlocutorilor. Revolta vine din faptul că tinerii nu se recunosc nici în discursul mediilor mișcării sociale și nici în discursul noilor mișcări sociale, astăzi foarte slabe și foarte depărtate de populațiile închisorilor. Sentimentul de opoziție nu are nici obiect și nici principiu. Pentru acest motiv neîncrederea în ceea ce privește acțiunea claselor periculoase nu este ilegală pentru că violența poate să meargă până la terorism.

Identificarea crimei tinerilor nu poate conduce la o motivare a trecerii la act. Lanțul cauzelor este mult mai complex și mai eterogen. Compartimentele marginale și violente ale tinerilor nu mai sunt expresia unei pure acțiuni de clasă „așa cum grevele muncitorești n-au fost expresia unei pure conștiințe de clasă”.

Ileana-Monica Micu
- studentă -

WILLIAM KORNBLUM, *Sociology in a changing world*, City University of New York, Graduate School and University Center, 1991

În orice societate, închisorile rămân instituții sociale cu responsabilitate primă față de criminali. Argumentele utilizate pentru suportul acestei supozitii sunt de natură funcționalistă.

Funcțiile închisorilor par a fi cele de preîntâmpinare a crimei, de pedepsire cuvenită a celor vinovați și de reabilitare a acestora. (Hawkins, 1976). După cum afirmă Bruce Jackson –, o închisoare presupune împiedicarea criminalilor de la comiterea de crime (prezența închisorilor este necesară pentru a-i reține pe aceia dintre noi care au o slabă tărie morală de la acțiuni pe care – altfel – le-ar fi comis); de asemenea, închisorile presupun reabilitarea acelor care comit crime, celor care dintr-un motiv oarecare au încălcat normele societății li se arată ce greșeală au comis, apoi sunt reeducați, ca ulterior, ieșiți din închisoare, să poată trăi într-un mod mult mai acceptabil și satisfăcător. O închisoare trebuie să pedepsească criminalii – în fine – și această funcție este cu adevărat îndeplinită.

Închisorile (alături de azilele de bătrâni, școlile speciale etc.) sunt un exemplu de instituție totală (organizații care își asumă totala responsabilitate pentru toate aspectele vieții celor pe care-i adăpostesc). O instituție totală poate fi definită ca un loc unde un mare număr de indivizi sunt opriți de la accesul către societatea largă pentru o perioadă apreciabilă de timp, ei rămânând, totuși, într-un cadru relativ formal al vieții.

Goffman și alții, care au scris despre instituții totale, și-au dat seama că noii membri ai unei asemenea organizații, trec printr-o perioadă de resocializare, în timpul căreia ei sunt privați de diferite statusuri (prin tăierea părului, uniformizare etc.). Scopul acestui proces este acela de a socializa rezidenții conform rigorilor organizației. Dar, în multe dintre astfel de organizații există, se dezvoltă o puternică cultură proprie prizonierilor. Această „cultură” conține normele prin care, pe căi specifice de rezistență împotriva controlului oficial – se favorizează acele valori considerate ca țeluri, ca scopuri mutuale între deținuți. O cazistică alcătuită de Bruce Jackson evidențiază lumea instituției totale: „un penitenciar este ca un lagăr de prizonieri de război: oficialii sunt inamicii, iar prizonierii sunt cei capturați”.

Adesea, prizonierii dezvoltă „personalități instituționale”. În încercarea de a se conforma normelor impuse de organizație, ei devin dependenți de rutina și constrângerile unei vieți cu o libertate minimă și – din acest motiv – cu o minimă responsabilitate: „știi, că există o anumită securitate într-un loc ca acesta pentru